

Guidelines for Improving the Quality of Early Childhood Education of Private Schools under the Office of Maha Sarakham Primary Education Service Area 1

Tanyaporn Pataveekul¹, and Kritkanok Dongchatom²

¹Master of Education Program in Educational Administration, Rajabhat Maha Sarakham University, Thailand

²Lecturer from the Faculty of Education Program in Educational Administration, Rajabhat Maha Sarakham University, Thailand

¹E-mail: TanyapornPataveekul2023@gmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0005-7180-3913>

²E-mail: Thekong-123@hotmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0007-3540-07833>

Received 27/06/2025

Revised 15/01/2026

Accepted 16/01/2026

Abstract

Background and Aims: Education is considered a crucial element in laying the foundation for creating progress and solving various societal issues. It is a process that helps individuals develop themselves and lay the groundwork for their lives. This research aimed to 1) study the current state and desired conditions for the development of early childhood education quality in private schools under the jurisdiction of the Maha Sarakham Primary Educational Service Area Office 1, and 2) study the guidelines for developing early childhood education quality in private schools under the jurisdiction of the same office.

Methodology: The researcher followed the steps of the research and development process. The research tools included questionnaires, and both quantitative and qualitative data analyses were performed. The statistics used in the research included percentages, means, and standard deviations.

Results: The research results found that the key components that are necessary factors and processes include: 1) a curriculum suitable for early childhood education, 2) an environment that provides experiences, media, and learning resources, 3) integrated activities that promote development and learning, 4) assessment of early childhood development and learning, and 5) the roles of teachers, parents, and the relationship between teachers and the families of young children, which are components that impact the quality of early childhood education. The findings indicate that, overall, these elements are present at a high level.

Conclusion: The research indicates that the quality of early childhood education is significantly influenced by a suitable curriculum, a rich learning environment, integrated developmental activities, effective assessment, and strong teacher-family relationships, all of which are present at a high level.

Keywords: Development; Education Quality; Private School Management

แนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1

อัญพร ปฐวีกุล¹ และกฤษณก ดวงชาตม²

¹นักศึกษาสาขาการบริหารจัดการการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

²อาจารย์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

บทคัดย่อ

ภูมิหลังและวัตถุประสงค์: การศึกษาถือว่าเป็นหัวใจสำคัญในการวางรากฐานการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้า และการแก้ปัญหาต่างๆของสังคม เป็นกระบวนการที่ช่วยให้คนได้พัฒนาตนเอง และวางรากฐานของชีวิตการ พัฒนาคุณภาพการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียนเอกชน การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาคุณภาพการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 2) ศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาระดับปฐมวัยของ โรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1

ระเบียบวิธีการวิจัย: ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนกระบวนการวิจัยและพัฒนา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสอบถาม ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ สถิติที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย: องค์ประกอบที่สำคัญที่เป็นปัจจัยและกระบวนการที่จำเป็น ประกอบด้วย 1) ด้านหลักสูตรที่ เหมาะสมกับการจัดการศึกษาปฐมวัย 2) ด้านสภาพแวดล้อมการจัดประสบการณ์สื่อและแหล่งเรียนรู้ 3) ด้าน กิจกรรมบูรณาการที่ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ 4) ด้านประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย และ 5) ด้านบทบาทครูผู้สอน พ่อแม่ผู้ปกครองและ ความสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับครอบครัวของเด็กปฐมวัย ซึ่ง เป็นองค์ประกอบที่ส่งผลต่อคุณภาพการจัดการศึกษาปฐมวัย ผลการทดลองพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก

สรุปผล: การวิจัยชี้ให้เห็นว่าคุณภาพการศึกษาปฐมวัยนั้นได้รับอิทธิพลอย่างมากจากหลักสูตรที่เหมาะสม สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่อุดมสมบูรณ์ กิจกรรมพัฒนาการแบบบูรณาการ การประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ และ ความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นระหว่างครูและครอบครัว ซึ่งทั้งหมดนี้ล้วนมีอยู่ในระดับสูง

คำสำคัญ: แนวทางการพัฒนา; คุณภาพการศึกษา; ผู้บริหารโรงเรียนโรงเรียนเอกชน

บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนามนุษย์เพราะการศึกษาทำให้คนเกิดการเรียนรู้และการคิดตามที่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ปีพุทธศักราช 2560 ได้กำหนดนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ในส่วนที่เกี่ยวกับการ จัดการศึกษาของรัฐในการจัดการศึกษาเด็กปฐมวัย มาตรา 54 วรรค (1) รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับ การศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายและ วรรค (2) รัฐต้องดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษาตามวรรคหนึ่ง เพื่อพัฒนา ร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นและภาคเอกชนเข้ามีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย(รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. 2560 : 14) ซึ่ง ประกอบกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และที่แก้ไข

เพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้กล่าวถึงการจัดการศึกษาซึ่งรวมถึงการศึกษาปฐมวัยไว้ว่า ความมุ่งหมายและหลักการในมาตรา 6 ว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข เด็กปฐมวัยจึงเป็นช่วงวัยสำคัญในการวางรากฐานของการพัฒนาชีวิตทั้งปวงและเป็นทรัพยากรที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาประเทศต่อไป (ราชกิจจานุเบกษา 2554 : 5) ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ 2 (พ.ศ. 2552-2561) ได้กำหนดวัตถุประสงค์แนวนโยบายเป้าหมายและกรอบการดำเนินงาน แนวโน้มและทิศทางการพัฒนาประเทศในอนาคตที่เน้นการใช้ความรู้เป็นฐานในการพัฒนาเด็กปฐมวัยพัฒนาและเตรียมความพร้อมทุกด้านให้เด็กปฐมวัยอายุ 0-5 ปี ทุกคนก่อนเข้าเรียนระดับประถมศึกษา ตามนโยบาย พัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในทุกระดับชั้นทุกประเภทการศึกษา โดยเฉพาะการเตรียมความพร้อมทุกด้านให้กับเด็กปฐมวัย (0-5 ปี) ระยะยาว พ.ศ.2550-2559 ให้ความสำคัญของการพัฒนาเด็กปฐมวัยเพราะเป็นรากฐานของการพัฒนาทั้งปวง ดังนั้น การจัดการศึกษาปฐมวัยจึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการเตรียมความพร้อมให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา 2553 : 110)

ในสภาวะโลกปัจจุบันกำลังเคลื่อนจากยุคข้อมูลข่าวสาร ผ่านยุคสารสนเทศเข้าสู่ยุคสังคมใหม่ในคลื่นของโลกาภิวัตน์ที่ไร้พรมแดน คลื่นดังกล่าวได้นำพามนุษย์จากยุคหนึ่งไปสู่อีกยุคหนึ่งก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่จะอยู่ในโลกท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นโลกอุตสาหกรรมกำลังก้าวสู่การปฏิวัติครั้งใหม่ ที่เรียกว่า อุตสาหกรรม 4.0 ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญ “Industry 4.0” มาจากชื่อนโยบายอุตสาหกรรมแห่งชาติของเยอรมนีเมื่อปี ค.ศ. 2013 แนวคิดก็คือ โลกของเราจะเข้าสู่ช่วงการปฏิวัติอุตสาหกรรมครั้งที่ 4 ภายใน 20 ปีข้างหน้า ทำให้หลายประเทศต่างก็ตื่นตัวกับผลกระทบที่จะติดตามมาเนื่องจากปัจจุบันทุกประเทศบนโลกมีการเชื่อมต่อกันอย่างไร้พรมแดนในทุกมิติ เป็นต้น ในอีกมุมหนึ่ง ก็ย่อมเกิดการแข่งขันกันสูงขึ้นเรื่อย ๆ ด้วยเหตุผลประการหลังนี้เองหลายประเทศจึงจำเป็นต้องปรับตัวสู่การพัฒนาในยุคอุตสาหกรรม 4.0 เพื่อเพิ่มศักยภาพของตนเองในการแข่งขันกับประเทศอื่นประเทศไทยก็เช่นเดียวกัน (ก้าวสู่ยุคอุตสาหกรรม 4.0 อุตสาหกรรมไทยจะปรับตัวและรับมืออย่างไรดี, 2559) ในการเปลี่ยนผ่านสู่ระบบเศรษฐกิจสังคมดิจิทัลในศตวรรษที่ 21 หลายประเทศได้ดำเนินการปฏิรูปขนานใหญ่อย่างเป็นระบบ เพื่อรับมือกับชุดของโอกาส ความเสี่ยง และภัยคุกคามชุดใหม่ ทำการรื้อปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสังคม โครงสร้างพื้นฐาน ปรับเปลี่ยนระบบคุณค่าและวัฒนธรรมการดำรงชีวิต การทำงาน และการเรียนรู้ โดยการยกระดับคุณภาพในทุกภาคส่วนและปรับเปลี่ยนให้เป็นประเทศในโลกที่หนึ่ง ฉะนั้น เป้าหมายหรือวิสัยทัศน์ของประเทศไทย ก็คือ การพัฒนาประเทศให้เป็นประเทศในโลกที่หนึ่งภายในปี 2575 (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2559 : 1-2)

ปัจจุบันการศึกษาไทยเข้าสู่ยุคการศึกษาไทย 4.0 แล้วซึ่งในทางการตลาดเขามีการตลาด 3.0 คือการตลาดที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของเทคโนโลยี มีความรับผิดชอบมีคุณธรรม การศึกษาไทยเริ่มการศึกษา 1.0 ในยุคเกษตรกรรม ซึ่งแนวคิดพื้นฐานอยู่กับการเกษตรกรรมเน้นการศึกษาแบบพึ่งตนเอง การศึกษาก็อยู่กับเกษตรกรรมเหมือนกัน หลักสำคัญคือการศึกษาเพื่อชุมชนของตนเอง ทักษะที่ใช้หลักก็คือทักษะเพื่อยังชีพ ได้แก่ การปลูกผัก ทำสวนครัว ช่วยตนเอง ส่วนการศึกษาไทย 2.0 คือการศึกษาไทยที่อยู่บนพื้นฐานของอุตสาหกรรมเป็นการศึกษาเพื่อระบบอุตสาหกรรมเริ่มขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 5 เป็นหลักสำคัญคือการศึกษาเพื่อชุมชนของคนอื่นทักษะที่ใช้เป็นทักษะอุตสาหกรรมคือการแบ่งงานกันทำเป็นส่วนๆ ต่างคนต่างทำของตนเองให้ดีที่สุด เราจะเห็นทักษะนี้ในปัจจุบันก็ยัง

มากอยู่ สำหรับการศึกษาไทย 3.0 คือ การศึกษาไทยในยุคเทคโนโลยี ยุคโลกาภิวัตน์ แต่ยุคโลกาภิวัตน์ในขณะนี้ เป็น Post globalization โลกาภิวัตน์จะค่อยๆ เปลี่ยนไปเป็นการศึกษาเพื่อชุมชนนานาชาติ เน้นทักษะการติดต่อสื่อสารทางเทคโนโลยีเป็นหลัก คนจะเปลี่ยนไปในลักษณะของการช่วยเหลือตัวเองมากขึ้นแต่การศึกษาไทย 4.0 คือการศึกษายุคผลผลิตภาพ ยุคที่ต้องการผลผลิตหรือ Products ให้ได้มากที่สุดเพื่อประโยชน์ของชุมชนตนเอง และชุมชนอื่นๆ ด้วยทักษะของการศึกษาจึงจะต้องเน้นการทำได้ ลงมือทำแล้วเราจะออกมาเป็นผลผลิต (ไพฑูรย์ สินลารัตน์, 2559 : 1-3)

การจัดการศึกษาโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนเป็นการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน พุทธศักราช 2554 ฉบับที่ 2 ซึ่งกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และแนวการปฏิบัติของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เนื่องจากการจัดการศึกษาโรงเรียนเอกชนตั้งแต่อนุบาลจนถึงอุดมศึกษาเป็นระบบโรงเรียนเพื่อช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐ ซึ่งถือว่าโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนมีความสำคัญยิ่งต่อการจัดการศึกษา และสามารถสนองนโยบายของรัฐได้อย่างดียิ่ง (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน. 2554 : 1) ดังนั้นการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนจึงมีส่วนสำคัญในการช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐ

จากเหตุผลความจำเป็นและความสำคัญจำป็นดังกล่าว เพื่อเป็นการส่งเสริมด้านการจัดการศึกษาปฐมวัยรองรับการเปลี่ยนแปลงของโลกอย่างรวดเร็ว ขณะเดียวกันสามารถอยู่ร่วมกันกับพลโลกได้อย่างสันติสุข การจัดการศึกษาปฐมวัยจึงเป็นรากฐานที่สำคัญและจำป็นที่จะเตรียมความพร้อมในการเรียนระดับชั้นที่สูงขึ้นและเป็นพื้นฐานที่จะสร้างประชาชนของประเทศให้เป็นคนดีมีคุณภาพ จึงได้เกิดการศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 นี้ขึ้นมา

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาคุณภาพการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1

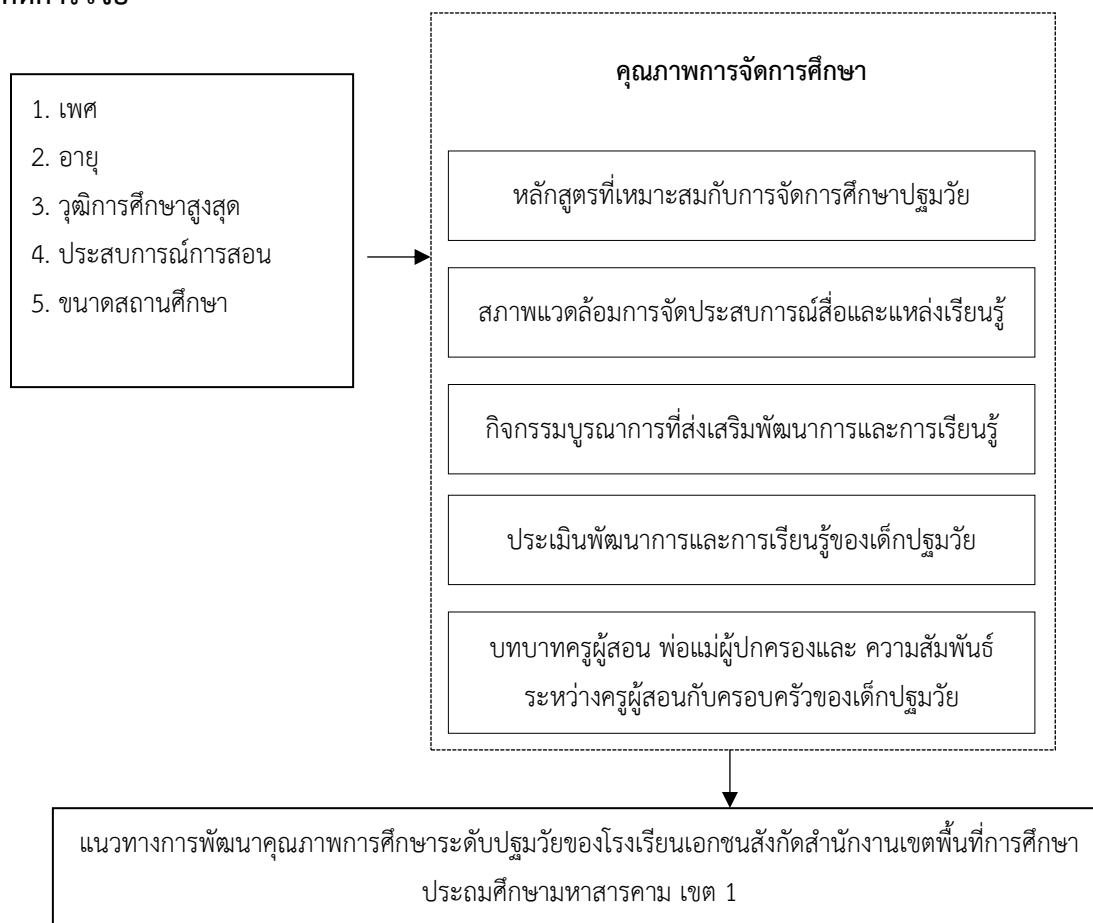
การทบทวนวรรณกรรม

Caine and Caine,(2002) สมอของเด็กล็กได้รับความสนใจในช่วงประมาณ 20 ปีที่ผ่านมา เราได้เรียนรู้ว่าสมอถูกออกแบบมาเพื่อการเรียนรู้ คำอธิบายเกี่ยวกับเรื่องของสมอของเด็กล็กชี้ชัดว่าการเชื่อมต่อของเซลล์สมอของเด็กล็กมีพัฒนาการอย่างรวดเร็ว เครือข่ายเซลล์สมอที่เชื่อมต่อกันนี้มีความสำคัญมากต่อการเรียนรู้ ประสบการณ์ต่างๆ ที่เด็กล็กได้รับจะถูกป้อนเข้าสู่สมอของเด็กล็ก และเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการเชื่อมต่อของเส้นใยประสาท เส้นใยประสาทและจุดเชื่อมต่อที่ทำงานอยู่เสมอจะมีการสร้างไขมันล้อมรอบ (Myelinization) ทำให้การเคลื่อนไหวของกระแสไฟฟ้าในเส้นใยประสาทเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ และเป็นการป้องกันไม่ให้เครือข่ายเส้นใยประสาทถูกกำจัดไป ดังนั้น การที่จะทำให้เด็กล็กเกิดการเรียนรู้ จึงต้องให้เด็กล็กได้รับประสบการณ์ต่างๆ อย่างเหมาะสม โดยการจัดการเรียนรู้อบนฐานของหลักการเรียนรู้ของสมอและจิต

Hohmann and Weikart, (1995) การเรียนรู้แบบลงมือกระทำ (Active Learning) เป็นการเรียนรู้ซึ่งเด็กได้จัดกระทำกับวัตถุ ได้มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคล ความคิด และเหตุการณ์ จนกระทั่งสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้แบบลงมือกระทำเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาเด็ก และจะเกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุดโปรแกรมที่พัฒนาเด็กอย่างเหมาะสมกับพัฒนาการ การเรียนรู้แบบลงมือกระทำมีองค์ประกอบที่สำคัญ

สถาบันส่งเสริมอัจฉริยภาพและนวัตกรรมการเรียนรู้ (2550) เด็กเรียนรู้แบบลงมือกระทำ เด็กจะได้ปฏิสัมพันธ์กับวัตถุ คน แนวคิด และเหตุการณ์สำคัญต่างๆ อย่างหลากหลาย สิ่งเหล่านี้เป็นประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยที่เกิดขึ้นซ้ำแล้วซ้ำอีกในชีวิตประจำวันอย่างเป็นธรรมชาติ และการที่เด็กมีประสบการณ์สำคัญซ้ำแล้วซ้ำอีกเช่นนี้จะช่วยให้เด็กสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองในที่สุด การจัดประสบการณ์ให้เด็กเรียนรู้แบบลงมือกระทำเป็นการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักการทำงานของสมอง และเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง กล่าวคือ เมื่อเด็กลงมือปฏิบัติ เด็กจะได้ใช้ผัสสะในการรับรู้ข้อมูลทั้งในรูปของภาพ เสียง สัมผัส ทั้งยังประกอบด้วยประสบการณ์ของเหตุการณ์ต่างๆ การใช้วงจรของเซลล์สมองพร้อมๆ กันมากเท่าใด เสถียรภาพความเชื่อมโยงของวงจรก็เกิดได้เร็วเท่านั้น

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีวิจัยเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาคุณภาพการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1

ระยะที่ 2 สร้างแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1

1. กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย ได้แก่ ครูโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม โดยการเลือกแบบเจาะจง

2. เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ 1) สัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) 2) แบบสอบถาม (Questionnaire)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ การเก็บรวบรวมข้อมูลจาก 1) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) คือ เป็นข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มเป้าหมายและการใช้แบบสอบถาม 2) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) คือ เป็นข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลเอกสารต่าง ๆ (Document Research) อาทิ หนังสือ ตำรา เอกสาร วิชาการ งานวิจัย และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ 1) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มเป้าหมายและการรวบรวมข้อมูลเอกสารต่าง ๆ มาวิเคราะห์ในเชิงเนื้อหา (Content Analysis) 2) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการแจกแบบสอบถามมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมทางสถิติเพื่อหาค่าความเชื่อมั่นสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาคุณภาพการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 ผู้วิจัยสามารถจำแนกผลการวิจัยได้ตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาคุณภาพการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 ในภาพรวม ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบที่สำคัญที่เป็นปัจจัยและกระบวนการที่จำเป็น ประกอบด้วย 1) ด้านหลักสูตรที่เหมาะสมกับการจัดการศึกษาปฐมวัย 2) ด้านสภาพแวดล้อมการจัดประสบการณ์สื่อและแหล่งเรียนรู้ 3) ด้านกิจกรรมบูรณาการที่ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ 4) ด้านประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย และ 5) ด้านบทบาทครูผู้สอน พ่อแม่ผู้ปกครองและ ความสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับครอบครัวของเด็กปฐมวัย ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่ส่งผลต่อคุณภาพการจัดการศึกษาปฐมวัย

สภาพการดำเนินงานการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาระดับปฐมวัย	สภาพปัจจุบัน		ระดับ ความ ต้องการ	สภาพที่พึง ประสงค์		ระดับ ความ ต้องการ
	$\bar{X}$	S.D.		$\bar{X}$	S.D.	
1 มีการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลพัฒนาการ ของเด็กเป็นรายบุคคล	3.52	0.65	มาก	3.82	0.73	มาก
2 ประเมินพัฒนาการเด็กจะทำได้โดย การจดบันทึกพฤติกรรมต่อเนื่องกัน หลายครั้ง	3.32	0.78	ปาน กลาง	3.45	0.90	มาก
3 ครูออกแบบประเมินพัฒนาการอย่าง ละเอียดทุกด้าน และ ค่อยๆ ทำการ ประเมินตามสภาพการณ์จริง	3.42	0.54	ปาน กลาง	3.52	0.77	มาก
4 แบบประเมินของคุณอ้างอิงอยู่กับ หลักสูตรและกิจกรรมที่ทำ	2.89	0.58	น้อย	3.02	0.89	ปาน กลาง
5 ครูใช้ข้อมูลจากพฤติกรรมนั้นมาวาง แผนการเรียนรู้ขั้นต่อไป	3.45	0.45	ปาน กลาง	3.62	0.56	มาก
6 สัมภาษณ์ผู้ใกล้ชิดเด็กเพื่อช่วยในการ ประเมินพัฒนาการเด็ก	3.48	0.56	ปาน กลาง	3.55	0.72	มาก
ภาพรวม	3.34	0.59	ปาน กลาง	3.49	0.76	มาก

ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาคุณภาพการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 สภาพการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการศึกษาระดับปฐมวัย ด้านประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.49$, S.D. =0.76) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลพัฒนาการของเด็กเป็นรายบุคคล อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 3.82$, S.D. =0.73) ครูใช้ข้อมูลจากพฤติกรรมนั้นมาวางแผนการเรียนรู้ขั้นต่อไป อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.62$, S.D. =0.56) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ แบบประเมินของคุณอ้างอิงอยู่กับหลักสูตรและกิจกรรมที่ทำ ($\bar{X} = 3.02$, S.D. =0.89) ตามลำดับ

2. ผลศึกษาการแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 พบว่า การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยมีองค์ประกอบที่สำคัญประกอบด้วย 1) ด้านหลักสูตรที่เหมาะสมกับการจัดการศึกษาปฐมวัย 2) ด้านสภาพแวดล้อมการจัดประสบการณ์สื่อและแหล่งเรียนรู้ 3) ด้านกิจกรรมบูรณาการที่ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ 4) ด้านประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย และ 5) ด้านบทบาทครูผู้สอน พ่อแม่ผู้ปกครอง และ ความสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับครอบครัวของเด็กปฐมวัย เรียนรู้ วัดได้จาก การบริหารหลักสูตร การบริหารจัดการเรียนการสอน การพัฒนาที่เหมาะสมทั้งในด้านการอบรมเลี้ยงดู การให้การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

ตลอดชีวิต ซึ่งต่างให้ความสำคัญ และความสนใจกับพัฒนาการของเด็กปฐมวัย ด้วยมีความเชื่อว่ากระบวนการเรียนรู้ในช่วงดังกล่าวมีผลกระทบในระยะยาวต่อคุณภาพชีวิตของคน เพราะเป็นช่วงที่ระบบประสาทและสมองกำลังสร้างโครงสร้างที่มีการเจริญเติบโตในอัตราสูงสุดคือ ร้อยละ 80 ของวัยผู้ใหญ่

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 พบว่า สภาพการดำเนินงานสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สะท้อนให้เห็นว่าสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมของนักเรียนตามหลักประชาธิปไตย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการเป็นผู้นำในการปฏิบัติกิจกรรมเพื่อส่วนรวมตามหลักธรรมาภิบาลมีค่าเฉลี่ยสูงสุด แสดงถึงความเข้มแข็งของการปลูกฝังจิตสำนึกด้านความรับผิดชอบและการคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม ขณะที่ด้านการปกป้องคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของตนเองและเพื่อนนักเรียนโดยใช้กระบวนการประชาธิปไตยและแนวทางสันติวิธีมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเมื่อเปรียบเทียบกับด้านอื่น

ในรายละเอียดรายด้าน พบว่า การดำเนินงานของสถานศึกษามีความโดดเด่นในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมที่เน้นการมีส่วนร่วม การเคารพความแตกต่าง การแก้ไขความขัดแย้งอย่างสันติ การสืบสานวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมถึงการพัฒนาทักษะความเป็นผู้นำและการวิเคราะห์ข่าวสารของนักเรียน อย่างไรก็ตาม ยังมีประเด็นที่ควรได้รับการพัฒนาเพิ่มเติม ได้แก่ การสังเกตและบันทึกพฤติกรรมด้านประชาธิปไตยของผู้เรียน การส่งเสริมกิจกรรมด้านนิเทศการประชาธิปไตย และการเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชนและท้องถิ่นตามสภาพจริง โดยสรุป การดำเนินงานสถานศึกษาในสถานศึกษายังมีศักยภาพในการพัฒนาให้เข้มแข็งยิ่งขึ้น เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะประชาธิปไตยและการมีส่วนร่วมของนักเรียนอย่างยั่งยืน

อภิปรายผล

ผลการวิจัยพบว่า การบริหารจัดการเรียนรู้มีอิทธิพลทางตรงและอ้อมต่อคุณภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยในระดับสูงสุด แสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้ที่มีระบบและมีประสิทธิภาพเป็นปัจจัยสำคัญในการยกระดับคุณภาพการศึกษาปฐมวัย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการบริหารจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการสำคัญที่ผู้บริหารและครูผู้สอนร่วมกันดำเนินงาน ตั้งแต่การสำรวจความต้องการและความสนใจของผู้เรียน การพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับบริบทและผู้เรียน การวางแผนและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสม ตลอดจนการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง และนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

ครูผู้สอนซึ่งเป็นผู้มีบทบาทโดยตรงในการบริหารจัดการเรียนรู้ จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อคุณภาพการจัดการศึกษาปฐมวัย โดยเฉพาะในบริบทของสังคมศตวรรษที่ 21 ที่มีการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีและรูปแบบการเรียนรู้อย่างรวดเร็ว ทำให้บทบาทของครูต้องปรับจากผู้ถ่ายทอดความรู้ไปสู่การเป็นผู้อำนวยการเรียนรู้และผู้ออกแบบการเรียนรู้ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ วลีนา ฉลากบาง (2559) ที่ชี้ให้เห็นว่าครูมืออาชีพจำเป็นต้องมีจิตวิญญาณความเป็นครูและสามารถปรับวิธีการสอนให้สอดคล้องกับการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิศุทธิ์ กิตติศรีวรพันธุ์ (2556) ที่พบว่าการบริหารการสอนและการเรียนรู้มีอิทธิพลโดยตรงต่อการพัฒนาโรงเรียนให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังสะท้อนว่าคุณภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยอยู่ในระดับสูง อันเป็นผลมาจาก รูปแบบที่พัฒนาขึ้นบนพื้นฐานของการสังเคราะห์หลักการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ควบคู่กับข้อมูล จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและการศึกษาโรงเรียนที่มีผลการดำเนินงานดีเด่น ส่งผลให้รูปแบบความสัมพันธ์เชิง สาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่ง สอดคล้องกับข้อค้นพบของ ปาริชาติ โนนสุภา (2555) และสุรชาติ กำลังฤทธิ์ (2558) ที่ระบุว่าปัจจัยสำคัญต่อ ประสิทธิภาพของโรงเรียน ได้แก่ ภาวะผู้นำทางวิชาการ สมรรถนะขององค์กร การจัดกระบวนการเรียนรู้ และ บรรยากาศของโรงเรียน

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

1. ส่งเสริมให้ครูผู้สอนวางแผนกิจกรรม การเรียนรู้และพัฒนาตนเองด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย
2. วางแผนและการดำเนินงานด้านการวัดผลและประเมินผลการจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบ
3. ควบคุมคุณภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยให้เป็นไปตามมาตรฐานของการจัดการศึกษาปฐมวัย

ข้อเสนอแนะการศึกษาครั้งต่อไป

ควรทำการวิจัยเพื่อแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียนเอกชนเพื่อนำข้อค้นพบที่ได้มา ศึกษาเปรียบเทียบกัน

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณ นางกิตติยา มณีภาค รองผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลกิตติยา ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการ สอน นาย บงกชธร ศิวายา ผู้อำนวยการโรงเรียนพัฒนศึกษา ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา นาย จักรพงษ์ จีระวิทยานันท์ รองผู้อำนวยการโรงเรียน อนุบาลสุกุลรัตนผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา ที่ให้ คำปรึกษา ข้อเสนอแนะและเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ขอขอบคุณผู้บริหาร คณะครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาที่ให้ข้อมูลทุกคนและ ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี คุณค่าของวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัย ขอมอบเพื่อบูชาพระคุณบิดา- มารดา บุรพาจารย์และผู้มีพระคุณทุกท่านที่ได้ให้ชีวิตและสติปัญญาแก่ผู้วิจัย จน ประสบผลสำเร็จในหน้าที่การงาน

เอกสารอ้างอิง

- ปาริชาติ โนนสุภา. (2555). *การพัฒนาตัวแบบความสัมพันธ์ โครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัยที่ ส่งผลต่อประสิทธิผล ของโรงเรียน สังกัดองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น*. ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏ สกลนคร.
- พิศุทธิ์ กิตติศรีวรพันธุ์. (2555). *การพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของภาวะผู้นำ ทางวิชาการที่ส่งผล ต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน*. วิทยานิพนธ์ ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏ สกลนคร.

- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. (2559). การศึกษาไทย 4.0 ปรัชญาการศึกษาเชิงสร้างสรรค์และผลผลิตภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2554). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553. กรุงเทพฯ: สำนักงานราชกิจจานุเบกษา.
- วัลนิกา ฉลากบาง. (2559). จิตวิญญาณความเป็นครู: คุณลักษณะสำคัญของครูมืออาชีพ. วารสารมหาวิทยาลัย นครพนม. 6(2), 123-128.
- สถาบันส่งเสริมอัจฉริยภาพและนวัตกรรมการเรียนรู้. (2550). แนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหลัก BBL ช่วงอายุ 3-12 ปี: สมองเรียนรู้อย่างไร. กรุงเทพฯ: สถาบันส่งเสริมอัจฉริยภาพและนวัตกรรมการเรียนรู้.
- สำนักคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน. (2551). พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน. พ.ศ. 2550. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ สกสค.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2553). ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561). กรุงเทพฯ : พรักหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2559). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. พ.ศ. 2559. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภา.
- สำนักบริหารงานคณะกรรมการการส่งเสริมการศึกษาเอกชน. (2554). การวิจัยและพัฒนาเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ทั้ง โรงเรียนกรุงเทพมหานคร: หน่วยศึกษานิเทศก์ กระทรวงศึกษาธิการ.
- สุรชาติ กำลังฤทธิ์.(2559). การพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการบริหารวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23. วารสารบัณฑิตศึกษา. 13 (62), 27-37.
- Caine, G., & Caine, R. N. (2002). *Making connections: Teaching and the human brain* (trans. G. Ülgen). Ankara: Nobel Yayınları.
- Hohmann, M., & Weikart D.P, (1995). *Educating Young Children*. United States of America : High/Scope Press